

ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה

איך אברמוביץ'

שבת בבוקר, יהודי צועד לבית הכנסת. עטוף טלית הוא פוסע על מדרכות רצופות לבנים רבועות, חוצה כבישים רחבים במעברי חצייה מרומזרים. תנועת הרכבים סביבו דלילה אך מורגשת, האורות ברמזור מתחלפים כסדרם, יום ולילה לא ישבותו. המדרכות, מעברי החצייה, האורות הצבעוניים, מכוונים את צעדיו: ישר, ימינה, שמאלה, בזוויות ישרות, עצירות מתוזמנות. נדמה שהיהודי והרכבים סביבו נעים ככלי משחק המשובצים על לוח גדול, אחיד, שטוח ובהיר. יום ולילה לא ישבותו.

ואולי לא, או לפחות לא לגמרי. ראשית, הטלית: שארית ממקום/זמן אחר, לבוש שאין כאן מקומו, בדרכו אל המרחב המיועד לו, בתנועה אל מקום אחר; [עדיין] לא חלק ממשחקי האופנה שמסביב. הטלית היא נקודה של אחרות, פרצה במרחב, אפשרות של מפלט. אך מעבר לכך – המלמול: זוהי כבר תנועת ההימלטות עצמה.

היהודי הצועד מביתו לבית הכנסת כבר עלה על השביל היוצא מנקודת המוצא אך חורג הרבה מעבר ליעדו המוגדר. מילות התפילה המלוות את ההליכה משרטטות נתיב חלופי לזה שמציבים

**הטלית היא נקודה
של אחרות, פרצה
במרחב, אפשרות
של מפלט.**

התמרורים, הרמזורים והמדרכות. הזרימה של הדיבור השגור – ברכות השחר, קרבנות, פרקי תהלים ראשונים – מצביעה על הכיוון תוך כדי תנועה, מתכווננת אל בית הכנסת וממנו והלאה, תמיד הלאה, אל השכינה שבמערב. מנוחת השבת שוכנת בנינוחות של התנועה, בהימשכות של

1 נכתב בעקבות: מישל דה-סרטו, צעדות בעיר, בתוך: תרבות אדריכלית, רסלינג, ת"א 2005.

המילים זו אחר זו, ביכולת להיות כאן ובה בעת במגע עם משהו/מישהו אחר.

כי סביב היהודי הצועד וממלמל, הדיבור מאורגן באותם צירים של מוצא ויעד, מוען ונמען, קוים ישרים עם קצוות נתונים. גם דיבור הנשלח לחלל הפנוי נלכד במהרה על ידי שפופרת סלולרית, ומובל ליעדו הזהה לו בשרשרת של אנטנות צמודות קרקע. רק המלמול המלווה את צעידתו של היהודי מותח את הקווים המשורטטים סביבו, מושך אותם אל מחוץ לעצמם ולמרחב שהם מתווים. הנה הוא נעצר בפינת הרחוב, ממתין לאיש הירוק ברמזור, ושפתיו דובבות את סדרי קרבנות השבת; שני כבשים בני שנה תמימים מלווים את צעדיו על מעבר החצייה, מילה לכל פס. מה עושה הסולת-למנחה על מדרכה שחוקה, לאורך חלונות ראווה ולריח האגוזים? ומה היא עושה להם, כשניחוח המילים הישנות חולף על פניהם, אחר-מאד ובכל זאת כאן, חולף לרגע בדרכו הלאה, פותח כיוונים חדשים בנתיבים הכתובים?